

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 12/2003 vp

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2002

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä toukokuuta 2003 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomuksen Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2002 (K 3/2002 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kansanedustaja Mikko Elo, Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja
- kansainvälisten asiain neuvos Gunilla Carlander, Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan sihteeri.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Euroopan neuvoston laajeneminen lähenee loppuaan Serbia ja Montenegron tultua hyväksytyksi Euroopan neuvoston jäseneksi huhtikuussa 2003. Järjestön ulkopuolella on enää kaksi eurooppalaista maata, Monaco ja Valko-Venäjä. Ulkoasiainvaliokunta yhtyy kertomuksessa esitettyyn arvioon, että laajentuneen neuvoston tulisi nyt vakavasti pohtia toimintansa painopisteitä. Valiokunta korostaa, että Euroopan neuvoston aseman ja roolin määrittelemisessä tulee ottaa huomioon globalisaation, uusien turvallisuussuhkien ja kansainvälisen politiikan kehitys. Valiokunta on korostanut aikaisemmissa kannanotoissaan Euroopan neuvoston arvokasta ja pitkäjänteistä työtä kattavan yleiseurooppalaisen ihmisoikeusnormiston luomisessa. Valiokunta yhtyykin kertomuksen arvioon, että tulevan toiminnan painopisteitä arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti lisääntynyt tarve val-

voa ja vahvistaa yksilön oikeuksia suhteessa kansallisiin viranomaisiin ja laitoksiin.

Kertomuksen mukaan jäsenmaiden demokratian tilan seuranta on Euroopan neuvoston tärkeä toiminta-alue. Tällä hetkellä Albania, Armenia, Azerbaidzhan, Bosnia ja Hertsegovina, Georgia, Moldova, Turkki, Ukraina ja Venäjä ovat monitoroinnin kohteina. Valiokunta pitää tärkeänä, että tämä monitorointi jatkuu, koska monitoroinnin kohdemaat ovat monella tavalla ongelmallisessa tilanteessa. Georgian tämänhetkinen tilanne osoittaa ei vain demokratiaprosessin seurannan vaan myös demokraattisten uudistusten läpiviemisen tärkeyden. Kertomuksen mukaan mm. Turkille on asetettu määräajaksi huhtikuu 2003 parantaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätösten täytäntöönpanoa. Monitoroinnin tavoitteena tulee olla, että jäsenmaat tosiasiallisesti täyttävät jäsenyyden ehdot eli ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden kunnioittamisen. Valiokunta koros-

UaVM 12/2003 vp — K 3/2003 vp

taa jo vuoden 2000 kertomusta koskevassa mietinnössään (UaVM 13/2001 vp) ottamaansa kantaa, jonka mukaan Euroopan neuvoston on jatkettava Tshetshenian ihmisoikeustilanteen aktiivista seurantaa ja tuettava osaltaan pyrkimyksiä saada aikaan poliittinen ratkaisu Tshetshenian kriisiin.

Valko-Venäjä on edelleen ainoa eurooppalainen valtio, jonka kanssa Euroopan neuvostolla ei ole institutionaalista suhdetta. Valko-Venäjän poliittisen johdon harjoittamasta politiikasta, ihmisoikeusloukkauksista ja epädemokraattisuudesta huolimatta tulee maan täydellinen eristäy-

tyminen valiokunnan mielestä pyrkiä estämään. Valiokunta pitää siksi tärkeänä, että vuoropuhelua kansalaisyhteisön ja mahdollisuuksien mukaan myös maan johdon kanssa pyritään jatka-

Päätösehdotus

Ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että tämä mietintö lähetetään tiedoksi Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnalle ja valtioneuvostolle.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Liisa Jaakonsaari /sd
vpj. Mari Kiviniemi /kesk
jäs. Ulla Anttila /vihr
Anneli Jäätteenmäki /kesk
Eero Lankia /kesk
Henrik Lax /r
Petri Neittaanmäki /kesk

Kalevi Olin /sd
Maija Perho /kok
Suvi-Anne Siimes /vas
Hannu Takkula /kesk
vjäs. Aulis Ranta-Muotio /kesk
Esko-Juhani Tennilä /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.